

Kronieken Effata januari 2011

Chrisje leest vandaag, 1 januari 2011, haar nieuwjaarsbrief voor de jongeren, voor de ouderen opdat zij zich inzetten voor de anderen, voor de stille werkers en de gastvrijen, voor de zieken die iets van Jezus uitstralen en voor alle mensen van goede wil.

Nieuwjaar ligt niet goed bij Guido, zeker als hij denkt aan een land dat zich kan permitteren miljoenen euro's in de lucht verloren te schieten en dan nog niet eens als een origineel eigen feest. Maar wel als iets dat overgewaaid is uit Amerika, net als moederdag dat vroeger gewoon op 15 augustus werd gevierd. Maar ja: er moeten cadeau's gegeven worden en geld moet rollen zeker? Kerkelijk was 1 januari het feest van de Heilige Familie, maar sedert het Eerste Vaticaans Concilie is het nu het feest van de Heilige Moeder Gods. Waarom? Omdat een aantal bisschoppen ook een document over Maria wensten, tegen de zin van andere bisschoppen die dachten aan de plaats die protestanten aan Maria voorbehouden. Dus kwam er een 'troostprijs'!

Toch is 1 januari steeds een feest: het afsluiten van het kerstfeest, net zoals Beloken Pasen de paasweek afsluit. En op Nieuwjaar lezen we het evangelie waarbij Jezus zijn naam krijgt, zoals dat bij de Joden gebruikelijk was (Lucas 2, 16-21) en hij dus deel wordt van het joodse volk. De naam die hij krijgt is 'Joshua', God redt! Het feest zou dus beter de Naamgeving van Jezus genoemd worden.

God redt: liever zouden we dat aan elkaar toewensen: mensen te zijn die de zegen van God aan elkaar doorgeven. In Nederland heeft men de voorbije nacht € 65.000.000 de lucht ingeschoten, er waren twee doden door al dat vuurwerk, die hadden vermeden kunnen worden ... Trachten we onze angst met zoveel lawaai weg te schieten? Hebben al onze mooie wensen iets veranderd?

Wat blijft is dat we hebben kunnen vieren, dat we elkaar niet hebben losgelaten, dat we het licht weer op ons gelaat hebben laten schijnen, dat we elkaar dragen in al wat komt.

Wat ons te wachten staat komt toch: wij zingen het: *"Kome wat komt!"* Een echte wens zou zijn: altijd rond jou mensen te hebben die je redden, die zeggen dat God de mensen redt! Dat we in staat zouden zijn als Effatagemeenschap elkaar recht te houden.

Wij hebben gebeden voor het komende kapittel dat het gezag versterkt worde en dat Gods goede geest moge aanwezig zijn. Wij hebben gebeden voor deze gemeenschap dat ze moge groeien in breedte én in diepte en dat God van ons mensen maakt voor wie Zijn belofte sterker is dan al wat ons overkomt ...

Het is al Nieuwjaar, dus is er al een (kleine) receptie!

Stuurgroep op 6/1 Miet zit voor, met gezag, want Guido is naar het keuzekapittel in Neustadt an der Weinstrasse (D). Alvast bereikte ons het goede nieuws dat pater Johannes Römelt verkozen is tot provinciaal overste en dat Guido nog in het bestuur zetelt. Verder bereiden we de nieuwjaarsreceptie voor en bespreken we nog de 'opkuis' van de Voskenslaan.

Effataviering met nieuwjaarsreceptie op 8/1: eerst broodjessmeren en alles klaarzetten in de namiddag. Een viering met veel volk, ook veel jonge mensen.

Een nieuwjaarsbrief hebben we verleden week gehad, maar Agnes wenst ons nog allemaal ter welkom een gelukkig nieuw jaar toe. Ook wenst ze ons toe dat we kijken naar wat goed was en zo misschien te eindigen met een nieuwjaarsbrief naar onszelf.

Vandaag vieren we Driekoningen. Ze zijn zelfs aanwezig in de altaarversiering: granaatappels hebben van nature een kroontje, nu met een kaarsje en een extra kroontje versierd.

Over die drie koningen zijn veel verhalen verteld, er is veel uitgevonden om goed te kunnen verstaan wat bij Matteüs bedoeld werd. Zo zouden ze uit Bethlehem vertrokken zijn en samengebleven zijn. Dan heeft de apostel Thomas hen nog gedoopt! Of zijn ze toch niet samengebleven en zijn ze stervend één na één op bezoek bij elkaar gegaan en zo toch samen begraven? In elk geval waren er in de 4de eeuw relikwieën van de koningen in Constantinopel, die zeer belangrijk waren en dus gestolen werden. Wij vinden ze terug in Milaan, maar na een ruzie met de Duitse keizer kreeg een prinses ze als bruidschat en kwamen ze in Keulen terecht, waar de huidige Dom erboven werd gebouwd.

Sedert de middeleeuwen komen de driekoningen bij Jezus op bezoek? Waarom? Dat volgt uit het verhaal van de geboorte van Matteüs die andere dingen wil benadrukken dan Lucas. Bij Lucas zien we herders, maar bij Matteüs, en dat onder verwijzing naar Jesaja, zien we koningen. Bij Matteüs een huis, geen stal, een kindermoord net als bij Mozes in Egypte, een vlucht volgens dezelfde route als Mozes, en toch nooit heeft de dood Jezus te pakken gekregen.

Johan en Herman lezen dit verhaal, dit evangelie, in de hertaling van Nico ter Linden volgens Matteüs 2, 1-12.

Om verder te gaan met ons verhaal: de koningen lagen in Keulen, opgebaard, met een kanunnik ernaast ter controle van de giften. Dat duurde tot men vaststelde dat er vier schedels waren! Maar Matteüs zegt inderdaad niets over het aantal koningen en omdat men dacht dat ze uit de vier windstreken kwamen, was vier een aannemelijk getal. Maar er waren toch maar drie geschenken, goud, wierook en mirre? Dus drie geschenken = drie koningen!

Of moeten het er drie zijn omdat Noach drie zonen, Sem, Cham en Japhet had: een gele, een zwarte en een rode?

Maar wat zegt het verhaal van Matteüs over die drie koningen zoals Nico ter Linden het meesterlijk hertaalt: de dood speelt een grote rol en wij zijn mensen die de dood graag zo ver mogelijk van ons houden. Maar het kind Jezus, ook de volwassene Jezus trouwens, werd steeds bedreigd met de dood en de dood heeft het niet gehaald!

Dát is de blijde boodschap die geldt voor alle mensen tot in de uithoeken van de wereld (en voor wie denkt dat een bol geen hoeken heeft: er zijn er oneindig veel!). Zwart, Roma, Polen, Hongaren, vluchtelingen of gelukzoekers: allen zijn ze uitgenodigd om hun geluk te vinden bij de onschuld van het kind, om plaats te vinden, zwart, geel, blank, rood, purper ..., kleur is onbelangrijk.

Driekoningen is het feest van God die alle mensen kiest, van waar ze ook komen. Dát is de reden waarom Jezus géén voorwaarden stelt om rond de tafel te komen!

Wij hebben gebeden opdat we in 2011 nieuwe mensen mogen worden, voor een onbegrijpelijke vraag en voor een overledene.

Applaus was er voor Agnes VdP die een plaket maakte, kalligrafisch geschreven en veelkleurig versierd, voor onze Alfonsuskapel.

Applaus voor de nieuwe provinciaal overste pater Johannes Römelt die, samen met de paters Henk Erinkveld, Guido, Jan Hafmans en Jürgen Langer, gedurende vier jaar de Clemensprovincie zal besturen.

Applaus en luide meezingen was er voor onze sterrezingers die voor de Damiaanactie zijn gaan zingen en ons hier ook verblijden met zang en muziek.

Dat is toch drie kronen en een geweldige receptie waard!

Koorrepetitie op 14/1. Volgende week zingen we op de nieuwjaarsbijeenkomst van de dekenij Gent Stad; welke liederen weten we nog niet dus oefenen we de meest waarschijnlijke in. De nieuwe piano is verschenen en vanaf nu oefenen we met de nieuwe; ook Filip moet het instrument nog leren bespelen, maar dat verbetert snel! We beginnen ook met de sopraanstem van liederen 207, een nieuwe mis van Huub Oosterhuis als reactie op de beslissing van de bisschop van Roermond om alle liederen van Huub Oosterhuis te bannen uit de liedboeken, omdat ze te weinig op Jezus Christus geconcentreerd zijn!

Wat die nieuwe piano aangaat: iedereen kan voor een bescheiden bedrag peter of meter van een toets worden!

Namiddag van 15 januari: bijeenkomst van de catechumenen, gebedscoaching (derde deel) voor een groep Effataleden of heel langzaam leren bidden, leren mediteren, geleid door WVV, leren naar de diepte gaan. Op stap gaan met gebed, onze diepste gevoelens verwoorden en onder één noemer trachten te brengen.

Voor de gewone Effataviering verwelkomt Nicole de gemeenschap met de vraag "Welgezet?". Logisch want alle stoelen in de kapel zijn vervangen door de zitbanken uit de kerk in de Voskenslaan, waar ze toch nutteloos waren geworden: een mooie en gemakkelijke aanwinst.

De plechtige communicanten zijn de ganse namiddag samen geweest en hebben alle meer praktische details van de liturgie geleerd: volgens Guido kunnen ze nu al heel wat werk overnemen! Ze weten nu ook waarom Guido een groene kazuifel draagt (met moeilijke woorden zoals Christos (de gezalfde) of Messias hebben ze blijkbaar nog wat meer moeite, maar dat komt well!).

Dan luisteren we naar het evangelie (Johannes 1, 29-34). Alle evangelies zijn geschiedenisverhalen, wel met het leven van Jezus als stramien, maar in feite zijn het liefdesverhalen. Dat van Johannes is dat nog meer: hij vertelt wie Jezus was en wat hij voor ons betekende. Alleen al die laatste zin: "Deze Jezus is de zoon van God!" Dat heeft Johannes niet uitgevonden, want de Joden die probeerden te leven volgens Mozes, noemden zich 'zonen van God'. Jezus de Christus de gezalfde, de Messias, nodigt ons uit hem te volgen, en al wie hem volgt mogen zich zonen, dochters van God, christenen, noemen.

Nog een zin die opvalt: *“Zie het Lam Gods, dat de zonde van de wereld wegneemt!”* Een lam is ons niet meer zo bekend, zeker niet als het onschuldigste, het liefste dat er bestaat. Juist dat lieve dier is gekozen door de Joden als symbool voor het lam dat op Jom Kippoer, de Grote Verzoendag, geslacht wordt, dat dan voor de zonde zijn bloed geeft.

Johannes verwijst dus naar dat lam in de tempel, waarbij het volk uitgenodigd wordt om de liefde van God te volgen. En let wel, er staat ‘de zonde’, enkelvoud dus! Het gaat hier niet om allerhande grote en kleine zonden, wel de zonde van de mensen om niet de liefde van God te volgen. Wij vragen dus om onze onmacht om God lief te hebben weg te nemen.

Wij hebben gebeden voor een jong gezin met kindjes waar de moeder een operatie onderging, voor genezing en moed, voor de slachtoffers in Australië en Brazilië, voor de vele mensen wier zicht op Jezus door onze Kerk zo verduisterd wordt.

Nieuwjaarsreceptie van de dekenij Gent Stad in de zaal van het Seleskest op 18/1; wij zingen met velen enkele liederen van bemoediging. Guido en Walter VW geven een samenvatting over het Clemensproject, een pater Augustijn geeft uitleg over hun project van vorming. Normaal zingt een koor naar de toehoorders toe, hier zitten we gewoon in de zaal en zingen dus naar voor toe, een beetje onpersoonlijk is het zo! Wij zingen ook het lied ‘Dat een nieuwe wereld komen zal’, voor sommigen een vreemde tekst, nogal direct (klaar, helder, eenvoudig, zonder moeilijke woorden) om in een kerk te zingen ... Wat we zingen is hertaalde tekst van Huub Oosterhuis, maar in werkelijkheid is het lied duidelijk geïnspireerd op Jesaja, hoofdstuk 65, vers 17 en volgende. Is Jesaja ook al te direct, te heftig om in een kerk te citeren, te zingen?

Ik hoop dat het nu wel duidelijk is dat Effata een gemeenschap is die zich niet op zichzelf terugplooit, maar die wel degelijk met liefde naar buiten treedt.

Effataviering 22/1: Lieva (of is het toch Liva?) werkt in een ziekenhuis in Kortrijk en heeft daar de zondagsviering voorbereid. Het evangelie van vandaag kent ze dus (als Guido het volgt, en waarom niet?). Haar hobby is puzzelen, zoals anderen de stukken van hun leven, werk, gezin, sport, ..., aan elkaar passen, in een wisselende gemoedstoestand van vrede en verdriet, in toekomst en verleden, dagelijks luisterend en hier ook inspiratie vindend voor haar levenspuzzel.

Dus lezen we het evangelie van dit weekend, uit Matteüs, liturgisch zijn we in het A-jaar! Jezus is gedoopt door Johannes, hij verblijft een tijdlang in de woestijn, hij komt in Galilea, het land van de ‘heidenen’, maar in het centrum van gewone mensen. Hij begint dus niet bij de veeleisende mensen, hij gaat naar Kafarnaüm, net voorbij Nazareth. Waarom gaat hij niet naar zijn geboortestad? Later weten we (Mc 3, 21) dat zijn familie hem gek heeft willen laten verklaren, hij gaat dus naar Kafarnaüm, waar de Assyriërs niet-joden hebben gebracht, om zo allen onder de knoet te kunnen houden. Er wonen dus geen strikte joden, alle soorten van mensen wonen er dooreen, het Gent uit die tijd!

Wij luisteren naar het evangelie (Matteüs 4, 12-23) over het begin van Jezus’ optreden in Galilea en de roeping van zijn eerste leerlingen.

Als wij het woord ‘roeping’ horen gaat dat over religieuzen, in die zin is het begrip dus verouderd. Jezus was geen religieuze, hij heeft nooit in een klooster gewoond, al waren die er toen wel (Qumran). Jezus ging zijn weg, hij had een geloofscrisis, of noem je het liever een ‘woestijnervaring’? Op de vraag wat hij nu ging doen, had hij verschillende mogelijke antwoorden: zich richten op eer, titels, verstand, zich richten op geld en graag gezien worden omdat je rijk bent, zich richten op macht. Of ... kiezen om te kijken naar de wereld zoals God hem wil. Dat laatste is zijn keuze geweest: bekeer u, want het Rijk der Hemelen is nabij! (en niet zoals Johannes de Doper: bekeer u, want de bijl ligt al aan de wortel van de bomen!)

Matteüs is een jood, hij spreekt dus niet van het Rijk Gods, wel van het Rijk der Hemelen. Jezus zegt: dat rijk is al bezig, en hij roept gewone vissers om met hem mee te gaan. Ze worden geen priesters, geen bisschoppen, ze blijven vissers, nu vissers van mensen. Ze zijn niet geworven via een advertentie, Jezus spreekt hen zelf aan, per twee en hij wacht op hun antwoord. Het is duidelijk: roeping is geen persoonlijke keuze, je wordt geroepen!

Roeping is dus een plaats krijgen in de wereld omdat God je graag ziet. Daarom gaat Jezus naar plaatsen waar rituelen niet belangrijk zijn, maar waar mensen zich de vraag stellen: *“Wat doe ik hier op aarde om een goed leven te hebben?”*

Zo zijn wij allemaal geroepen om die weg van Jezus te volgen, om te geloven dat Jezus’ blijde boodschap naar ons gericht is. Daarom delen wij het teken van zijn aanwezigheid: gebroken brood.

Wij hebben gebeden voor Bernard die geopereerd is en voor de plots overleden broer van Cecile, voor een overleden vader, voor een vriendin die niet meer weet wie ze kan vertrouwen, voor wie met opbouwwerk bezig is in Gent, voor een jonge vrouw voor wie alleen nog palliatieve zorg overblijft. Wij hebben gebeden om het beloofde nieuwe leven, dat hij met ons wil meegaan, dat we elkaar vastnemen en samen op weg gaan. Doe dat maar: elkaar vastnemen!

Tabor op 26/1. De tekst die we bij de vorige gebedsbegeleiding ('coaching' zegt Walter VW) gebruikt hebben is bij Chris Cl blijven nazinderen: het gaat om de woorden die Jezus tot zijn leerlingen sprak ná de zaligsprekingen bij de bergrede (Matteüs 5, 13-16).

Jezus had blijkbaar een grenzeloos vertrouwen in die groep tot wie hij sprak. Wij weten zelfs niet wie het precies waren, of hoe groot die groep was. Wij weten wel dat hij hen toewenste het zout en het licht in de stad of van de lamp te zijn, om zo hun Vader te verheerlijken die in de hemel is.

Nu zijn het niet meer de 'goede werken' die moeten gezien worden, maar wel de levenswijze die door Jezus geïnspireerd moet zijn. Dat is een levenswijze die niet negatief gericht is, maar die gelooft in het goede in de medemens. Zelfs al is een meerderheid van onze tijdgenoten niet gelovig meer: een minderheid mag niet opgeven! Want Jezus had ook een kleine groep volgelingen en wij zijn de enige mogelijkheid voor God om bij zijn mensen te komen. Dát is een roekeloos avontuur voor God en een quasi onmogelijke opgave voor ons. Ons geloof hebben wij van anderen gekregen. Zij waren licht in de stad en zout van de aarde. Zij waren een voorbeeld om te kunnen zeggen: *"dat is de goede weg, laten we onze vader verheerlijken die in de hemel is."* Wij hebben gebeden om kracht om als geloofwaardige mensen verder door de wereld te kunnen gaan, voor al wie vroegen aan hen te denken en om rust en vertrouwen in de toekomst.

Koorrepetitie op 28/1: Kyrie en voorbeden uit de Missa Liturgica van Philippeth. Deel 4 van 'Om liefdes wil' van Huub Oosterhuis: het Agnus Dei: hier ook gaat het weer over 'zonde' en 'zondelast' en Jesu Christe, met opzet een middeleeuwse vorm om over Jezus te spreken. Het gaat dus niet over de Pantocrator, maar wel over Hij die dicht bij ons is! Het is schijnbaar eenvoudig allemaal, maar de stemmen wisselen, ze nemen elkaars melodie over, een octaaf hoger of lager: oefenen maar. En vooral: opletten!

Effataviering op 29/1: zelfs met de afwezigheid van velen onder ons die gaan 'preken' voor het Damiaanweekend is er toch een behoorlijke opkomst, zoals Elien vaststelt. En buiten wordt het ook steeds vroeger weer klaar, dus: kaarsen aansteken om ook hier licht te hebben!

Het evangelie van vandaag is overbekend, er is enorm veel over geschreven en het past volledig in het stramien van wat Matteüs nastreeft: alles wat Jezus heeft gezegd laten bijeenkomen in *vijf* redevoeringen. De Wet van de Joden, de Pentateuch, bestaat ook uit *vijf* boeken: Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri en Deuteronomium.

En Jezus spreekt op een berg, net zoals Mozes, die ook een berg beklom. Zie je ze zitten, de leerlingen, rond Jezus, dicht bij hem, klaar om aangesproken te worden. Jezus onderricht hen en dat doen dan later ook zijn leerlingen. Óók wij doen dat, wij willen aan een grote menigte mensen iets vertellen.

Dat evangelie vind je bij Matteüs 5, 1-12a. Het eindigt met de woorden: *"Weest blij en juicht, want groot is uw loon in de hemel!"* Een tekst die heel wat onbehagen oproept: tracht men met die tekst niet een beetje teveel de mensen koest te houden: trek het u niet aan, uw loon komt later in de hemel! Wees maar arm, laat ze u uitlachen, trek het u niet aan, later zult ge ...

Of het nu 'zalig' of 'gelukkig' moet zijn, het blijft hetzelfde. Maar de vertaling van André Chouraqui van deze tekst brengt licht in het ongenoegen. Hij zegt: het moet zijn: *"Vooruit, zet u in beweging, laat u niet klein maken, laat u niet doen!"*, in de plaats van *"blijf maar rustig zitten!"*

Jezus heeft ook gezegd dat hij niet gekomen is om de Wet te veranderen, dat hij geen jota van de Wet zou veranderen. Maar aan het volgen van de Wet is blijkbaar toch iets gekoppeld: rijk zijn, alle goeds hebben op deze aarde. In een eerste reactie hebben we dus respect voor de rijken, voor de machthebbers, voor hen naar wie geluisterd wordt.

Maar Jezus draait dat om: er is geen automatische koppeling! De Wet volgen: Ja! Maar rijk wordt je er niet door, het lijden is je niet vreemd, je wordt onrechtmatig behandeld, je zult uitgelachen worden.

Lees het dus zo: U prijs ik zalig, niet om rijkdom en macht. Ontdek je dat mensen goed zijn: er zijn wél armen, zoekers, lijdenden! Mijn vader heeft de voorkeur voor wie het in alle omstandigheden zo goed mogelijk tracht te doen!

Wij hebben na het samen breken van het brood en het delen van de wijn, gebeden voor de mensen in Tunesië, Egypte, Jemen en Jordanië. Voor een jonge vrouw bij wie borstkanker werd vastgesteld, voor een broer die overleden is, voor al wie zich inzet voor de Damiaanactie.

Ook januari is alweer voorbij, ik vond het een eigenaardige maand. Eerst is er sneeuw en ijs, dan is het weer warmer, nu is het kouder. Ik heb in de tuin al een eerste gele krokus gezien!

Wouter, zondag 30 januari 2011